

TEME

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu
historiju

Broj 43, godina XXII
maj, 2017. [str. 13-22]

© Monos 2017

Politika Hrvatske Prema Bosni i Hercegovini u 2016. i početkom 2017.

**General Fikret Muslimović,
Prof. dr. Omer Hamzić**

Na konkretnim primjerima autori analiziraju tendencije hrvatske politike prema Bosni i Hercegovini nakon prijevremenih parlamentarnih izbora u Hrvatskoj, 11. 9. 2016. godine. Postepeni zaokret te politike udesno i očigledna retuđmanizacija hrvatskog političkog miljea ima negativne implikacije na unutrašnje odnose i političku stabilnost u Bosni i Hercegovini koju konstantno narušava kontroverzna i neiskrena politika HDZ BiH i njenog lidera Dragana Čovića. Dok učestvuje u vlasti na svim razinama u BiH, nezadovoljan tzv. "jednakopravnošću Hrvata", ali samo na prostoru Federacije, on istovremeno održava partnerske i prijateljske odnose sa Miloradom Dodikom i njegovim SNSD, koji otvoreno ruši i BiH i tu istu vlast, ne pokazujući nikakav interes za položaj Hrvata u RS. U isto vrijeme, na tragu te iste, obnovljene "tuđmanovske" politike, u Hrvatskoj se uporno negira nacionalna posebnost Bošnjaka s ciljem da budu samo vjerska skupina, dok su u BiH na područjima i u kantonima gdje vlast ima HDZ, izloženi ne samo političkoj diskriminaciji već i apartheidu (Stolac, Livno, Kiseljak i dr.) Autori zaključuju da se i u jednom i u drugom slučaju radi o retuđmanizaciji hrvatske politike i u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini s ciljem da se u BiH očuvaju rezultati progona nehrvata tokom rata. Da bi se očuvala stabilnost u BiH i regionu, takvoj politici sve probosanske snage, moraju dati adekvatan i jedinstven odgovor, bez obzira na sve njihove ideološke i druge razlike.

Ključne riječi: Hrvatska politika, Bosna i Hercegovina, političke stranke, Tuđman, Hrvatska demokratska zajednica

TEME

Politička struktura Hrvatske i rezultati izbora od 11. 09. 2016. godine

Političke stranke:

Političku strukturu u Hrvatskoj čine HDZ, Andreja Plenkovića; SDP, Davora Bernardića; "Most", Bože Petrova; HNS, Vesne Pusić; HSS Kreše Beljaka; Bandić Milan 365; Naprijed Hrvatska, Ive Josipovića; Nova ljevica, Dragana Markovine; Glavaševa stranka, HD-SSB; Živi zid; Hrvatska stranka penzionera; ...; IDS; Samostalna demokratska srpska; SDA Hrvatske; Unija Albanaca u Hrvatskoj i više drugih stranaka nacionalnih manjina – albanske, bošnjačke, slovenske, makedonske i crnogorske.

Srpska nacionalna manjina u Hrvatskoj je najbrojnija, a iza je bošnjačka koja je dvostruko brojnija od treće po broju, albanske nacionalne manjine.

Za opće izbore u Hrvatskoj, septembra 2016. godine, istaknuta je i nezavisna lista Željka Glasnovića. U okviru liste "*hrvatske dijaspor*", svrstavaju se i Hrvati u BiH, iako su konstitutivni narod u BiH, a ne nacionalna manjina. Time je omogućeno da predstavnici hrvatskih stranaka u BiH budu u Parlamentu EU, s obzirom da je Hrvatska članica EU. Tu šansu je ostvarila ambasadorica BiH u Italiji, Željana Zovko, koja je na vanrednim izborima u Hrvatskoj, od bosanskih Hrvata dobila 2.392 glasa.¹

U posljednje vrijeme, autoriteti SDP-a Hrvatske ispoljavaju ideje i stavove radikalnih hrvatskih nacionalista. Takve i druge unutarnje ideološke, političke i liderske slabosti SDP-a, za posljedicu imaju osipanje članstva i odvratanje birača, te raslojavanje ljevice nastankom novih stranaka, kakve su "*Naprijed, Hrvatska*", bivšeg predsjednika Hrvatske, Ive Josipovića i "*Nova ljevica*", historičara Dragana Markovine.

SDA Hrvatske je u tendenciji slabljenja. Nije povezana sa SDA BiH, ni približno kako je HDZ BiH, povezan sa HDZ Hrvatske. SDA u Hrvatskoj je u savezu sa Bandićevom strankom 365. Asimilacija Bošnjaka je uzela maha, što su potvrdili i podaci iz posljednjeg popisa stanovništva u Hrvatskoj. Po tom popisu 9.647 Bošnjaka se izjasnilo da su nacionalno Hrvati. Dio javnosti u Hrvatskoj, pa i u BiH, između ostalih, svrstava i prof. dr. Zlatka Hasanbegovića, ministara za kulturu u smijenjenoj Karamarkovoj, u red nacionalistički ekstremnijih Hrvata. Prema tome, desnica u Hrvatskoj je uspješna u pridobijanju muslimana da se odreknu svog bošnjačkog, a prihvate tuđi, hrvatski, nacionalni identitet.

Rezultati prijevremenih izbora 11. 09. 2016. godine:

Prijevremani parlamentarni izbori u Hrvatskoj održani su 11. 09. 2016. godine. Najviše poslaničkih mandata je dobio HDZ (61), SDP (54), Most (13), Živi zid (8), IDS (3), Milan Bandić (2); lista za dijasporu (2), i to iz HDZ-a BiH, Božo Ljubić i Mario Raguž; neovisna lista (1) – Željko Glasnović, proustaški ekstremista² i nacionalne manjine (8) – od čega je najbrojnija srpska manjina dobila tri zastupnika; ...³ Nacionalne manjine u Saboru će zastupati predstavnici srpske i albanske manjine. Dakle, bošnjačka nacionalna manjina nema svog predstavnika u Saboru, iako je duplo brojnija od albanske koja ima svog predstavnika u Saboru, što indicira slabosti i pad kvaliteta političkog organiziranja Bošnjaka u Hrvatskoj.

Za formiranje vlade potrebna je podrška najmanje 76 poslanika od ukupno 151 koliko broji Sabor Hrvatske. Formiranje Vlade je bilo ovisno od "Mosta", koji je za ulazak u Vladu postavio slijedeće uslove: da se izmijeni izborni zakon; da osobe koje su počinile

¹ Faktor, 13. 09. 2016., 7

² Katana Gordana, Dani, 30. 09. 2016., 57

³ Faktor, 13. 09. 2016., 11; Dizdar Jadranka, Oslobođenje, 13. 09. 2016., 10–11

kaznena djela ne mogu biti na kandidatskim listama; transparentno finansiranje političkih stranaka; da se beneficije saborskih zastupnika odrede prema dolasku na posao; proglašenje privrednog pojasa na Jadranu; izmjena zakona o HRT-u; ukidanje poreza na mala i srednja preduzeća; izmjene zakona o plaćama u lokalnoj samoupravi ...⁴

Stranke nacionalnih manjina, svoju podršku u formiranju Vlade uslovljavale su odlaskom sa funkcije ministra kulture, Zlatka Hasanbegovića, sa hipotezom da je *“veličao fašiste i ustaše”*.⁵ Izostavljanje Hasanbegovića u formiranju Vlade je odraz taktiziranja politike HDZ-a na čelu sa Andrejom Plenkovićem s ciljem da se smiri javnost koja je reagirala protiv Hasanbegovića i da se stekne dojam o korekcijama Plenkovićeve u odnosu na Karamarkovu politiku HDZ-a.

Karakter politike Hrvatske prema Bosni i Hercegovini

Negiranje nacionalne posebnosti Bošnjaka s ciljem da budu samo vjerska skupina:

Težnje za afirmacijom i rehabilitacijom politike koju je pred rat, tokom i poslije rata vodio bivši predsjednik Hrvatske, Franjo Tuđman, direktno se tiču države BiH, njenih građana i naroda. Ta politika čuti o nekim važnim historijskim činjenicama, a nekima daje iskrivljen smisao. Također, izmišlja i propagira neistine protiv BiH. U tome, pored HRT-a i putem HRT-a, učestvuju i najviši državni zvaničnici Hrvatske.

Očite su težnje da se Bošnjaci u Hrvatskoj pridobiju na stranu radikalnih hrvatskih nacionalista i da se afirmiraju po vjerskom identitetu kao muslimani hrvatske nacionalnosti, a sve po ideji *“katoličko-muslimanskog bratstva”* Hrvata. Ambicije da pridobiju Boš-

njake s ciljem da se izjašnjavaju kao Hrvati i tako svedu na vjersku skupinu, motivirale su hrvatsku vlast da odobri Islamskoj zajednici osnivanje i gradnju tri Islamska kulturna centra u Hrvatskoj (Zagreb, Rijeka i Sisak – u izgradnji), te izgradnju džamija u Zagrebu, Rijeci, Gunji i Sisku. Ideolozi velikohrvatskog nacionalizma smatraju Bošnjake muslimane Hrvatima. Zlatko Hasanbegović je, od HDZ-a u ranijoj Vladi dobio ministarsku funkciju zato što je davao podršku takvoj politici i izjašnjavao se kao Hrvat muslimanske vjere.

Ilustracija o bliskosti HDZ-a i SNSD-a:

Nije sasvim jasno o kakvoj EU govore lideri HDZ-a u Hrvatskoj i HDZ-a u BiH, s obzirom da su duboko i široko u procesu afirmacije i rehabilitacije desničarskih, pa i fašističkih ideologija. Da li je njihova vizija EU bliža desničarima evropskih zemalja poput Marine Le Pen u Francuskoj koji zagovaraju raspad EU ili je njihova vizija EU bliža političkim snagama koje se zalažu za očuvanje i dalju afirmaciju integrirane EU? U vezi s tim, indikativno je što je lider HDZ-a, Čović blizak euroskeptičnom, a Rusiji lojalnom Dodiku, koji ističe da njegov SNSD *“nema razloga vjerovati”* u evropski put *“kako je vjerovao prije nekoliko godina”*.⁶ Dakle, moguće je da je politička strategija Čovića isto kao i Dodikova usmjerena na pripreme za raspad EU, pa da se na marginama tog raspada raspadne i BiH, a oni uzmu maksimalno moguće dijelove od njenih teritorija.

Također je indikativna konstatacija Borjane Krišto, zamjenice predsjedavajućeg Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH da *“smo svjedoci svakodnevnog prepucavanja u Parlamentu između Bošnjaka i Srba, odnosno FBiH i RS-a”*.⁷ Proizilazi da

4 Isto

5 Faktor, 18. 09. 2016., 11

6 Dodik Milorad, Oslobođenje, 17. 12. 2016., 2

7 Krišto Borjana, Dani, 16. 12. 2016., 12

se sa Srbima u Parlamentu ne “prepucavaju” Hrvati jer su sa njima saglasni u onome o čemu se oni “prepucavaju” sa Bošnjacima. Iz naprijed citirane izjave gospođe Krišto, proizilazi da ona smatra kako je entitet FBiH samo bošnjački i da se kao takav, taj entitet u Parlamentu “prepucava” sa drugim entitetom RS-om. Taj stav odražava poznata mišljenja, često isticana od hrvatskih lidera: da u BiH, Srbi imaju RS, a Bošnjaci FBiH, a da se Hrvati zalažu da i oni u nekoj formi dobiju isto što imaju Srbi i Bošnjaci—što se može, ali ne mora zvati “treći entitet”. Inače, Borjana je poznata po podršci antibosanskim izjavama, Dodiku lojalnom, Emilu Vlajkiju dok je kao predstavnik Hrvata, bio na funkciji potpredsjednika RS-a.

Savez Dodika i Čovića, odnosno savez HDZ-a BiH i SNSD-a se ostvaruje po najkрупnijim pitanjima ustavnog uređenja BiH, s ciljem da institucije države oslabe, da ojača samostalnost RS-a i da se od entiteta FBiH, uspostavi hrvatski entitet. Da bi to postigli, pored ostalog, Čović i Dodik se zajednički zalažu da oslabi Ustavni sud BiH. Uporni su u težnji da se iz tog suda uklone sudije koje imenuje Evropski sud za ljudska prava u Strazburu.

Instrumenti politike Hrvatske prema BiH:

Politika Hrvatske prema BiH, realizira se putem političkih, državnih i drugih institucija i asocijacija iz Zagreba, tako da su u BiH pod njihovom kontrolom najbitniji politički programi HDZ-a i HNS-a BiH na čelu sa Draganom Čovićem. Ništa što radi Čović u BiH nije bez usmjerenja i saglasnosti iz Zagreba. Dakle, Zagreb usmjerava: (a) Čovićovo savezništvo sa Dodikom; (b) Čovićovo zanemarivanje poniženog položaja Hrvata u RS-u; (c) Čovićovo insistiranje na propagandi da je loše samo onim Hrvatima u lokalnim sredinama u kojima su većinski Bošnjaci,

a da im nije loše gdje su većinski Srbi; (d) Čovićeve aktivnosti na uspostavi i provedbi hrvatske hegemonije i dominacije nad Bošnjacima i Srbima u lokalnim sredinama BiH gdje je na vlasti HDZ.

Prema tome, Hrvatska se nije odrekla ciljeva koje je u BiH željela postići ratom.

Hrvatska je usmjerena da se u BiH očuvaju rezultati progona nehrvata tokom rata:

Progon Bošnjaka od strane (HV) HVO-a, posebno u Hercegovini, Zagreb smatra nužnom samoodbranom Hrvata, što je apsurd, s obzirom da Bošnjaci nikako i ničim nisu ugrožavali Hrvate, već su, naprotiv, željeli i uvijek će željeti da zajednički žive, u miru sa svojim komšijama drugih nacija i vjera. Kao civilni vrhovni komandant, predsjednik Hrvatske, Franjo Tuđman je inicirao, kontrolirao i usmjeravao HV (HVO) u operacijama progona Bošnjaka, pored ostalog i tako da se, iako ih niko nije ugrožavao, Hrvati gdje su manjina, presele na prostore BiH gdje se željela radikalna promjena nacionalne strukture s ciljem da u takvim lokalnim sredinama, Hrvati, ako već nisu, postanu većina, kao naprimjer u Stocu, Čapljini, Mostaru ...

U provedbi te operacije, Tuđman je direktno primao izvještaje od političkih i vojnih zvaničnika paradržavne tvorevine HR H-B. Jedne prilike, kada je izvještavan da su sve kuće prognanih Bošnjaka i Srba na prostoru Stoca i Čapljine naseljene Hrvatima iz Kaknja, Konjica ..., te kada je izvještavan da na tim prostorima više nema ni jednog Bošnjaka i Srbina, prema transkriptu sa Tuđmanovog sastanka sa lokalnim liderima Stoca i Čapljine, Tuđman je rekao da je ranije naredio da se za to naseljavanje, pored bošnjačkih i srpskih kuća, koriste i “kontejneri”;⁸ jer u BiH treba postići političko rješenje kakvo je bilo za takozvanu Banovinu Hrvatsku iz 1939. godine,⁹ s ciljem da značajne teritorije BiH,

8 Tuđman Franjo, citati iz transkripta u tekstu Smajkić Seida, *Stav*, 20. 10. 2016., 12–13

9 Tuđman Franjo, citati iz transkripta u tekstu Smajkić Seida, *Stav*, 20. 10. 2016., ana 14; Spahić Mustafa,

budu sastavni dio Hrvatske. Poslije rata, za očuvanje rezultata takve Tuđmanove politike i prakse, povratak Bošnjaka u Stolac i Čapljinu je praćen učestalim terorističkim akcijama prema povratnicima.

Ideološki i politički smjer utjecaja Hrvatske na rješenje krize u BiH

BiH je prioritet vanjske politike Hrvatske:

Prioritet vanjske politike Hrvatske prema BiH simbolično je izražen činjenicom što je prva vanjskopolitička misija premijera Plenkovića bila posjeta BiH, 28. i 29. 10. 2016. godine. Dogodila se u okolnostima zaoštrenih odnosa između lidera Hrvata i lidera Bošnjaka, u raznim povodima, a posebno u vezi sa lokalnim izborima u Stocu i u vezi sa dolaskom u Stolac, mimo državnih organa BiH, dva ministara iz Vlade Hrvatske koji su, praktički podržali Čovićevu izjavu da je Stolac “hrvatski” – što je značilo da Stolac ne pripada Bošnjacima i Srbima, iako su konstitutivni kao i Hrvati. Tokom boravka u BiH, Plenković je najavio zajedničku sjednicu Vijeća ministara BiH i Vlade Hrvatske, što bi bilo viši stupanj međusobnog uvažavanja i saradnje.

Bitna je i posjeta BiH predsjednika Sabora Hrvatske i lidera hrvatske koalicije “Most”, Bože Petrova, u pratnji bivših ministara Mire Kovača i Zlatka Hasanbegovića. Svoju izjavu, koju je tom prilikom, dao u Sarajevu – da “Hrvatska poštuje suverenitet i teritorijalni integritet BiH ... i ne podržava stvaranje dodatnog entiteta”, Petrov je već sutradan sam demantirao tokom posjete Mostaru, rekavši da se zalaže “za federalizaciju koja će biti osnova za ravnopravnost tri naroda”.¹⁰ To znači da hrvatska politika upravo djeluje u pravcu

uspostave “trećeg entiteta” u BiH. Da ne teži tom cilju, Petrov ne bi imao potrebe demantirati svoju, samo dan ranije datu izjavu – da “ne podržava stvaranje dodatnog entiteta”.

Hrvatska se želi predstaviti, da nema nikakvu negativnu, već naprotiv, da kao članica EU ima samo pozitivnu sigurnosnu ulogu na Balkanu. Njeni lideri prenamaglavaju sigurnosne i druge probleme u susjednim zemljama, posebno u BiH. Cilj je da se optužbama protiv bošnjačkih lidera i političkih faktora, prikrije ili opravda destruktivna politika i praksa koju u BiH, realizira HDZ na čelu sa Draganom Čovićem. Hrvatska se predstavlja kao civilizacijski naprednija od susjednih zemalja, te obećava da će ih “europeizirati”, pri čemu joj je prioritet “europeizirati” BiH.¹¹

Hrvatska se eksponira kao činilac rješavanja krize u BiH, a ustvari, aktivno podržava i podstiče HDZ BiH i HNS-a, da djeluju na štetu teritorijalnog integriteta BiH, mira i sigurnosti u skladu sa velikodržavnim interesima hrvatske politike. Potencirajući da je Hrvatska faktor rješavanja krize u BiH, predsjednica Kolinda je izjavila da je zbog “erozije” Dejtonskog sporazuma koji je putem amandmana izmijenjen, nužno pokrenuti “inicijativu i razgovore” Hrvatske sa SAD-om.¹² Navodno, prioritet vanjske politike Hrvatske je podrška Bosni i Hercegovini da ostvaruje napredak prema članstvu u EU i NATO-u... Taj retorički prioritet može i da ohrabruje. Međutim, deprimira politička praksa HDZ-a BiH na čelu sa Čovićem, koji sistematski i vrlo grubo podriva temeljne vrijednosti države BiH kao zajednice ravnopravnih naroda i građana, suverenih na cijeloj teritoriji BiH, posebno putem režima diskriminacije i dominacije nad nehrvatima

Oslobođenje, 17. 12. 2016., 25

10 Petrov Božo, *Dani*, 10. 02. 2017., 10; Oslobođenje, 08. 02. 2017., 4.-5; Petrov Božo, prema kolumni, Mila-nović Jelena, *Oslobođenje*, 11. 02. 2017., 26

11 Milosavljević Peda, *Globus*, (HANZA MEDIA), 09. 12. 2016., 11.

12 Grabar Kitarović Kolinda, *Oslobođenje*, 14. 10. 2016., 17

u lokalnim sredinama u kojima je Čović HDZ na vlasti.

Sukobi suprotstavljenih političkih opcija, desnice i ljevice u Hrvatskoj, posebno kada je predsjednik države iz jedne, a premijer iz druge opcije, odražavaju se i prema Hrvatima u BiH. Cijeni se da je dolaskom Plenkovića na funkciju premijera, otvorena bolja perspektiva odnosima BiH i Hrvatske, jer će BiH zauzeti centralno mjesto u vanjskoj politici Hrvatske. Pri tome treba imati u vidu da rukovodstvo Hrvatske podržava HDZ BiH na čelu sa destruktivnim Čovićem. Opozicioni HDZ 1990 podržava rukovodstvo Hrvatske na čelu sa Kolindom i Plenkovićem, ali je to rukovodstvo više naklonjeno Čoviću.

Zvaničnici Hrvatske, predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović i premijer Andrej Plenković naglašavaju posebnu odgovornost Hrvatske prema Hrvatima u BiH. Ističu da je prioritet hrvatske politike podrška da BiH napreduje prema članstvu u EU i NATO. Premijer, Andrija Plenković poručuje da će Hrvatska biti *“faktor europeizacije”* BiH i drugih zemalja zapadnog Balkana i da će se putem saradnje obavještajnih službi Hrvatske i BiH, te pojačanim nadzorom državne granice, boriti protiv terorističkih prijetnji.

Verbalno, zvaničnici Hrvatske podržavaju teritorijalni integritet i suverenitet BiH, kao i Dejtonski sporazum, ali toleriraju antiustavno ponašanje i praktične aktivnosti u lokalnim sredinama s ciljem podjele BiH. U tome, lokalne autoritete ohrabruju najviši zvaničnici hrvatske politike, kao što je, naprimjer, Čovićeva izjava da je Stolac *“hrvatski”*, što je bez sumnje antiustavna tvrdnja i negativan utjecaj.

Stav Hrvatske o reformama u BiH:

Zanimljivo je što premijer Plenković obećava da će se Hrvatska zalagati *“za koheziju”*¹³

BiH i za *“federalizaciju”* ne samo na prostoru entiteta FBiH, već u okvirima cijele BiH.¹⁴ Na prvi pogled, to bi mogao biti i njegov odgovor protiv aktualnih težnji dezintegracije u pravcu podjele BiH. Pri tome je problem što u svom elementarnom značenju *“kohezija”* i *“federalizacija”* nisu kompatibilni pojmovi. S obzirom da u težnjama dezintegracije učestvuje i predsjednik HDZ BiH, Dragan Čović, sarađujući sa destruktivnim predsjednikom RS-a, Dodikom, neizvjesno je da li će Čović biti lojalan Plenkovićevoj težnji za *“koheziju”* BiH i za regionalizaciju koja obuhvata cijeli prostor BiH.

Nažalost, u praksi ima mnogo primjera da je u izjašnjavanju za javnost hrvatska politika prema BiH neiskrena, dvosmislena, kontraverzna i, s obzirom na realne interese hrvatskog naroda, vrlo čudna, jer je protiv tih interesa. HNS je paradržavna forma ispoljavanja težnji da se postigne ono što se željelo u toku rata putem HZH-B (HRH-B) koji je bio povezan sa paradržavnim institucijama i autoritetima RS-a, jer je ostvarenje velikosrpskih, podrazumijevalo lakše ostvarenje velikohrvatskih ambicija za podjelu BiH. Ohrabruje činjenica da se u hrvatskom narodu pojavljuju autoriteti i razni društveni faktori kao što su dijelovi RKC-a, HNV, HDZ 1990 ... koji se suprotstavljaju intencijama HNS-a kao sljedbenika HZH-B. Tako naprimjer, istaknuti autoriteti HDZ 1990 kritikuju Čovićovo savezništvo sa SNSD-om Milorada Dodika, koje se ostvaruje zajedničkim djelovanjem na destruktiji i blokadama nužnih reformi u BiH.¹⁵

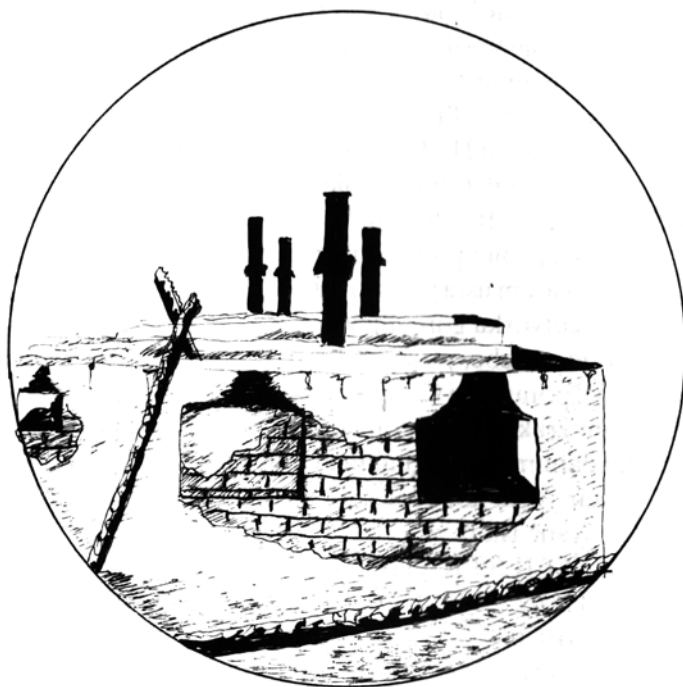
Različiti stavovi Kolinde i Čovića su izraz dogovorenog taktiziranja:

Predstavljajući Hrvatsku kao supotpisnicu Dejtonskog sporazuma, predsjednica Kitarović je osudila referendum o Danu RS-a

13 Plenković Andrej, *Oslobođenje*, 30. 10. 2016., 2

14 Plenković Andrej, *Oslobođenje*, 29. 10. 2016., 2

15 Bektaš Elis, *Stav*, 02. 02. 2017., 17

i obilježavanje tog Dana, ističući da “RS nije nastao 9. januara, kako to oni slave, nego je nastao temeljem Dejtonskog sporazuma 1995. Cijeli taj datum je ne samo veliki falsifikat nego opet provokacija i veliki mit koji se stvara ... Stabilnost BiH je bitna za Hrvatsku, mi imamo odgovornost kao supotpisnica Dejtonskog sporazuma gdje stoji da smo mi odgovorni za mir i stabilnost u BiH.”¹⁶ O istoj temi, ni približno jasno, u BiH ne govori lider HDZ-a Čović. Naprotiv, Čović izražava razumijevanje za Dodikovu ekspanzionističku politiku, ali predsjednica Kitarović zbog toga nikada ne kritikuje Čovića, niti Čović kritikuje Kolindu što iznosi stavove koji su različiti od njegovih.

Ako tako različiti stavovi o vrlo bitnom pitanju nisu taktiziranje po dogovoru Predsjednice i Čovića, onda je nelogično što Predsjednica nije kritikovala Čovića zbog

podrške referendumu, samim tim što u RS-u još uvijek ima Hrvata i imovine iseljenih Hrvata. Ako je po Čoviću, nacionalni interes Hrvata da RS ide u smjeru secesije, onda bi bilo logično da on kritikuje Predsjednicu što se izjasnila protiv referenduma o Danu RS-a. Uglavnom, takve nejasnoće u ponašanju hrvatskih lidera u Hrvatskoj i BiH, otežavaju izgradnju povjerenja između Hrvata i Bošnjaka.

Velikohrvatska propaganda protiv BiH i Bošnjaka:

U vezi sa odnosima Hrvatske i BiH, predsjednica Kolinda Grabar – Kitarović ukazuje da problem u tim odnosima pričinjava uplitanje zemalja koje u BiH radikaliziraju islam i “način života” muslimana, te da to utječe na sigurnost svih, pa i Hrvata u BiH.¹⁷ Pokušavajući potkrijepiti tu svoju ocjenu, Pred-

16 Grabar – Kitarović Kolinda, *Oslobođenje*, 13. 01. 2017., 16–17

17 Grabar – Kitarović Kolinda, *Oslobođenje*, 01. 12. 2016., 16

sjednica je iznijela podatak da se sa ratišta takozvane Islamske države, u BiH već “*vratilo nekoliko hiljada ratnika*” koji i jesu, kako je kazala, najveća teroristička opasnost.¹⁸ U tom kontekstu, zanimljiva je i njena ocjena o promjenama u prakticiranju islama na ovim prostorima: “*Islam koji smo poznavali u BiH mijenja se, postaje radikalniji, posebno u seoskim područjima, mijenja se način života, čak i izgled ljudi u smislu odijevanja i ponašanja i mnogo rigidnije interpretacije vrijednosti islama.*”¹⁹ Ministar sigurnosti BiH, Dragan Mektić je demantirao sadržaj naprijed citirane Kolindine izjave. Informirao je javnost da je “*ukupno na sirijsko-iračkom ratištu bilo 226 punoljetnih državljana BiH*” a da se trenutno, dakle, decembra 2016. godine “*tamo nalazi 115 bh. državljana ... poginulo je njih 65, a vratilo se u BiH 46, od kojih je 20 osuđeno na zatvorske kazne, a za 26 je postupak u toku. I to je puna istina BiH i nas, a ne znam gdje je*” Kolinda “*nasla razliku od 226 do nekoliko hiljada radikalnih boraca.*”²⁰

Vezano za položaj Hrvata u BiH, Predsjednica Kitarović je izjavila da “*BiH nema bez Hrvata, koji se sada osjećaju zaklinutim i neravnopravnim, a u Federaciji BiH i nesigurnim, zbog čega sumnjaju u vlastitu budućnost u toj zemlji.*”²¹ Ako BiH nema bez Hrvata, koji sada, kako ističe Predsjednica, sumnjaju u svoju budućnost u toj zemlji, onda se postavlja logično pitanje: da li Predsjednica smatra, da će, u slučaju ostvarenja tih sumnji, nestati (prestati postojati) i BiH kao država? Pitanje ima smisla zato što aktualna predsjednica Hrvatske države, u svojim istupima, javno propagira da se Hrvati u Federaciji BiH, osjećaju nesigurnim, referirajući se na ranije javno izrečene laži da se u BiH vratilo na hiljade terorista. Dakle, po ocjeni

predsjednice Kolinde, Hrvati su ugroženi od strane “*islamskih terorista*” u FBiH, a nisu ugroženi od četničkih organizacija u RS-u. Sve su to nijanse vrlo iskrivljene predstave o Bošnjacima i BiH kao državi. Ustvari, zvaničnici Hrvatske znaju pravo stanje u BiH, znaju da takve ugroženosti Hrvata u F BiH nema, ali su zainteresirani da se u javnosti i pred međunarodnom zajednicom diskreditiraju bošnjački lideri i bošnjački politički faktori, kako bi se lakše pribavila podrška velikohrvatskim idejama za podjelu BiH.

Izjavu hrvatske predsjednice da je sigurnost Hrvata ugrožena u FBiH, a da nije ugrožena u RS-u, demantiraju brojne činjenice, ali za ilustraciju njene nekorektnosti prema istini, može poslužiti izjava Zvonka Milasa, sekretara ureda Vlade Hrvatske za Hrvate van domovine, koji je nakon obilaska Hrvata u RS-u, u vezi sa izraženom tendencijom odlaska Hrvata iz RS-a, rekao: “*Ne možemo od ljudi tražiti da ostanu, a da nemaju minimalne civilizacijske uvjete za dostojanstven život. Da imaju svoje škole, bolnice, ambulante ...*”²² Ako neko nema “*minimalnih civilizacijskih*” uvjeta za život, njemu je time ugrožena i sigurnost. Kako je ovo zasigurno poznato i Predsjednici, nejasno je na čemu zasniva svoje ocjene je Hrvatima ugrožena sigurnost samo u Federaciji BiH, a da im je u RS-u dobro?

Isto tako, nije moguće da Hrvatska, kao zemlja tako blizu Bosne i Hercegovine, ne samo geografski, već i na mnoge druge načine, ima toliko iskrivljenu predstavu o bošnjačkom muslimanskom narodu i njegovoj kulturi. Naprotiv, sasvim je sigurno da najviši predstavnici Hrvatske dobro znaju stvarno stanje u BiH u vezi sa ponašanjem Bošnjaka, pa se zato postavlja pitanje: Zašto predsjed-

18 Grabar – Kitarović Kolinda, *Politika*, Beograd, 09. 12. 2016., 4

19 Grabar – Kitarović Kolinda, *Stav*, 08. 12. 2016., 28

20 Mektić Dragan, *Oslobođenje*, 08. 12. 2016., 11

21 Grabar – Kitarović Kolinda, *Oslobođenje*, 25. 12. 2016., 4

22 Milas Zvonko, *Oslobođenje*, 24. 01. 2017., 2–3

nica Hrvatske ima potrebu da istovremeno dok tvrdi da je prijatelj BiH, iznosi teške neistine na štetu BiH? Jasan odgovor može se izvući iz ciljeva velikohrvatske politike prema BiH. U prvom redu, želi se da bošnjačko političko vođstvo bude kompromitirano pred međunarodnom zajednicom, te da se ta kompromitacija iskoristi za opravdavanje velikohrvatskih, apsolutno nerealnih zahtjeva u procesu političkih reformi u BiH.

Ustvari, izjava predsjednice Kitarović, kako je naprijed citirana, namijenjena je i tempirana s konkretnim ciljem: da politika HDZ-a BiH zauzme što bolje pozicije u pregovorima o reformama u BiH. Oni žele, lažno predstaviti da postoje opasnosti od islama i Bošnjaka, te da je zbog tih opasnosti, Hrvatima nužna što veća samostalnost, uključujući i treći entitet, pa i perspektivno ujedinjenje tog hipotetičkog entiteta sa Hrvatskom, što je, ustvari, ista praksa koju primjenjuju i velikosrpski nacionalisti na štetu BiH.

Nebriga Hrvatske o Hrvatima u bh. entitetu RS-u:

Politika Hrvatske prema BiH je odricanje od suvereniteta Hrvata u RS-u, odnosno to je politika negiranja suverenosti Bošnjaka i Srba na teritorijama gdje su Hrvati većinski. To je, ustvari, Tuđmanova politika za uvećavanje Hrvatske, proširenjem na teritorije BiH, odnosno to je politika ustupanja teritorija BiH u korist velikosrpske politike.

Vrlo je važno razjasniti da li politika Hrvatske prema BiH u pogledu brige o Hrvatima u BiH, obuhvata i brigu o Hrvatima koji su se u malom broju još uvijek zadržali u entitetu RS-u. Ima bitnih indikatora da politika Hrvatske u pogledu brige za Hrvate u BiH ne obuhvata i brigu o Hrvatima u RS-u, što je odraz neke tajne politike koju, ni srpski, ni hrvatski lideri ne smiju saopćiti svom narodu. Hrvatima u RS-u su oduzeta prava, i na njihovu imovinu i na njihovu domovinu BiH. Hrvatska je, izgleda, prihvatila: (a) da Hrvati u RS-u budu nacionalna manjina, pod

dominacijom srpskih vlasti; (b) da se u lokalnim sredinama FBiH sa većinskim hrvatskim stanovništvom, uspostavi dominacija Hrvata nad Bošnjacima i Srbima, na isti način na koji je uspostavljena dominacija Srba u entitetu RS-u nad Bošnjacima i Hrvatima; (c) da u dijelovima entiteta FBiH, gdje su manjina, Hrvati dijele vlast sa Bošnjacima, pri čemu, čak i uz očitu pozitivnu diskriminaciju, da propagiraju neistine da su Hrvati majorizirani i neravnopravni.

Kad tretiraju neravnopravnost Hrvata u BiH, hrvatski lideri se fokusiraju na prostor FBiH, zapostavljajući prostor RS-a, što se potvrdilo i prilikom posjete premijera Plenkovića BiH, koji u brizi za Hrvate u BiH, nije posjetio Banja Luku, gdje su Hrvati istinski ugroženi, već je posjetio Mostar, gdje Hrvati istinski dominiraju i obespravljaju Bošnjake. Prilikom posjete Mostaru, nije poklonio pažnju ni jednoj od bošnjačkih institucija. Finansijska ulaganja od strane Hrvatske za pomoć Hrvatima u BiH usmjerena su prema Mostaru, gdje se bespravno grade "hrvatski" objekti u centru tog grada—kao naprimjer zgrada hrvatskog Kazališta.

Regionalna strana hrvatske politike u BiH:

Odnosi Hrvatske sa Srbijom i Turskom, odražavaju se na karakter hrvatske politike u BiH. Transparentna želja da se uspostavi ravnoteža utjecaja Hrvatske, sa utjecajem u BiH, Srbije i Turske, ukazuje na netransparentnu želju da se utjecaji tih zemalja u BiH teritorijalno razgraniče uspostavom tri entiteta, od kojih bi jedan imao veze sa Srbijom, drugi sa Turskom, a treći sa Hrvatskom. Dakle, vidljivo je da se u regiji Balkana žele razgraničiti sfere utjecaja. Ali ni nakon tog razgraničavanja, sukobi ne bi prestali. Naprotiv, sukobi bi se intenzivirali i dobivali na težini i rizičnosti da prerastu u regionalni rat. Toj politici ravnoteže utjecaja putem teritorijalnog razgraničenja, treba se suprostaviti politikom suvereniteta i teritorijalnog integriteta, bez izvanjskog miješanja u unutarnja pitanja

BiH, te politikom pune jednakopravnosti građana i naroda u BiH. U kojoj mjeri su odnosi u BiH opterećeni sumnjama o karakteru izvanjskih utjecaja, ilustrira izjava kardinala Vinka Puljića: *“Vidimo kako se Srbi itekako oslanjaju na Srbiju i njezinu vlast, a BiH po-božno šuti. Vidimo da se Bošnjaci itekako oslanjaju na Tursku i tu se ne smije prigovoriti, a kad se Hrvati oslone na Hrvatsku, onda su nastale prozivke.”*²³

SUMMARY

Croatian Policy against Bosnia and Herzegovina in 2016 and early in 2017

The authors analyze the tendencies of the Croatian policy towards Bosnia and Herzegovina on concrete examples after the early parliamentary elections in Croatia, held on 11. 9. 2016. The gradual shift of that policy to the right and the obvious re-Tudjman-isation of the Croatian political milieu have negative implications on the internal relations and political stability in Bosnia and Herzegovina, which is constantly disrupted by the controversial and dishonest policy of CDU (HDZ) and its leader Dragan Covic. While participating in governing at all levels in Bosnia and Herzegovina, dissatisfied with the so-called *Equality of Croats*,

but only on the territory of the Federation, he also maintains partnership and friendly relations with Milorad Dodik and his ISDP (SNSD), who openly demolishes both Bosnia and Herzegovina and that same government, showing no interest in the position of Croats in SR. At the same time, in the wake of the same renewed *Tudjman's policy*, the national specialty of Bosniaks with the aim for them to be nothing but a religious group is being persistently denied in Croatia, while in the areas and cantons in Bosnia and Herzegovina where CDU has the power (Stolac, Livno, Kiseljak and others), they are exposed not only to the political discrimination, but to the apartheid, as well. The authors conclude that in both cases there is a word about a re-Tudjman-isation of Croatian politics both in Croatia and Bosnia and Herzegovina in order to preserve the results of the persecution of the non-Croats during the war, in Bosnia and Herzegovina. In order to preserve the stability in Bosnia and Herzegovina and the region, all pro-Bosnian forces have to give an adequate and unique response to a such policy, no matter of their ideological and other differences.

Key words: Croatian politics, Bosnia and Herzegovina, political parties, Tuđman, Croatian Democratic Union

23 Puljić Vinko, *Oslobođenje*, 21. 12. 2016., 2